

Георги Стоев

ПИСАТЕЛИ ОТ ТРОЯН
(антология)

Книгата се издава с финансовата подкрепа на община Троян.

Георги Стоев

ПИСАТЕЛИ ОТ ТРОЯН
(антология)

Троян • 2019

През 1942 г. младият троянец Георги Стоев подготвя една малка, но амбициозна книжка – антология със знакови произведения на троянски творци: поети, писатели, учени. Посвещава я на основателите на читалище „Наука“, Троян по случай неговия 50-годишен юбилей и на читалищните дейци.

Книгата „Писатели от Троян“ представя 23-ма автори, много от които – днес позабравени. Скиците са изработени от художника Бочо Донеv, а корицата – от д-р В. Главлешки.

Настоящото второ издание е подготвено по инициатива на Станислава Стоева, дъщеря на Георги Стоев, с финансовата подкрепа на община Троян.

Текстовете са нормализирани според съвременния български правопис. Използвани са оригиналните илюстрации.

Като приложение към текста е добавена рецензията на Найден Шейтанов, публикувана няколко седмици след излизането на книгата.

Георги Стоев

Писатели от Троян (антология)

Редактор Ангелина Иванова

Подготви за печат АПП «АЛЯ»

ISBN: 978-619-7519-00-6

печат *Infovision*

Асен Клисурски

Асен Клисурски е роден на 9. май 1886 г. Печатил за пръв път през 1904 г. Издавал е в-к „Троянски глас“ (1919 и 1920 г.) и в-к „Седмичен преглед“ (1921 г.). Печатил е над 380 разкази в литературни и други вестници и списания под псевдонима А. Хорвински.

Издавал е: „Разкази“ (1919 г.); „Старият друм“, драма (1916 г.); „Кооперативни бразди“, разкази (1939 г.) и е написал (неиздадени) „Сборник от разкази“.

От Ливров хълм

Придружен от Филотей, след малко се изкачихме на Ливров хълм. Цялото село Ралица се виждаше от това място.

– Да поседнем – каза Филотей.

В правилни редове се белееха къщите на селото. На широкия площад се виждаха по-големи постройки. Като зелен наниз от двете страни на улиците се редяха кичести дървета, а по площадите високо се издигаха буйни тополи. Между зеленината туктаме откъслечно лъщяха водите на реката.

Филотей гледаше към селото, сякаш пръв път го виждаше. Някаква тържественост сияеше по неговото лице.

– Голямата постройка – започна Филотей – до стволестия дъб е кооперацията. Там е била някога старата постройка. Годишите на дъба оттогава се броят. Той е жив свидетел на кооперативната работа. Около него са се движили сенките на миналото. Вляво от кооперативното здание, с широко дворно място отпред, е училището. Зданието между черквата и училището, с очертаните алеи и двете високи тополи между входните врата, е училището музей с театрален салон. В този салон се обсъждат всички обществени работи. Едноетажната постройка с оловния цвят е на обществения управителен комитет, който държи връзка с централната власт.

Погледът се спря върху широкия простор около селото Ралица.

– Не виждам синури, само разноцветът на посевите разделя равнината, или е всичко общо на ралевчани?

– Всеки знае своя имот. Има само гранични белези. Обработването става общо. Тракторите орат цялата площ. Разграниченията, които се виждат, се образуват от засетите видове култури.

Бразди, които тук-таме се забелязват из посевите, не са гранични линии, а напоителни улеи за вода, която се отделя от реката.

– Има някакви пострройки?...

– На известни разстояния са построени и служат за прибиране на земеделските машини, разните сечива, семена и др. при лошо време и когато се привърши полската работа.

– Безимотните ли работят?

– Безимотни няма. Всички имат имот. Дълговете към някогашните лихвари са изплащани от кооперацията. Не е допускала имот на селянин да влезе в лихварски ръце. Ако е продаван такъв, той е бил откупван от кооперацията. Имотът е бил повръщан или срещу труд, или срещу дългосрочно изплащане. Дошло е време, когато чорбаджийския имот е нямало кой да обработва и това е принуждавало лихварите да го продават на кооперацията. Гледано сега селото като че ли е било от създаването такава. Като че ли е с днешния изглед от памтивека. Ралица е било село както всички села някога. С кални пътища. Бедни, прихлупени, тъмни и нечисти къщици. Нечисти, дрипави, болнави, с изпити лица хора. Мрачни образи, с диви погледи и затъмнени души. Всичко това е било заобиколено с плешиви замърсени ливади, из които е махал опашка изпоцапан добитък. Така са вървели дните. Слънцето се е показвало сутрин на изток, за да измине през деня своя път и да залезе зад планините. Тъмна нощ е прихлупвала Ралица, в сън е загасвало всичко. Обилен пот е росил земята без полза и плод. Расли са плевелите, а добрите семена, творческите сили са глъхнали и умирали.

Браздите по набръчканото чело на Филотей трептяха и той махна с ръка, сякаш искаше да отстрани и прогони нерадостните мисли за миналото.

– На височината в засенчената дъбрава се белеят пострройки?

– Това е манастирят „Св. Троица“. Ние пазим старините. Там се черкува селото. В този манастир между славянските надписи има гръцки. Строен е през 16 век. Възобновен е през 1834 г. Патриаршеският маловдовул за това, както и провъзгласяването му за ставропигален, написан на пергамент, сега се пази в музея на читалището. В двора на манастира има чешма със седем чучура, които денем и нощем с бумтежа си нарушават манастирското спокойствие. Дионисий гледал на кооператизма като стъпало за християнизирание на хората. Той намирал и, както в същност е, че кооперирането ще направи хората подобри, по-справедливи. Ще изгони от тях егоизма, завистта, омразата. Ще улесни живота и ще осигури на всекиго хляб за преживяване. Дионисий е вярвал, че всичко това ще издигне човека, а веднаж улеснен от дребнавите и най-насъщните ежедневни грижи, подсигурен в бъднини, той ще има време и възможност да помисли и за духовното си издигане, което е и цел на християнството. „Когато се нахраних – казва един от героите на Максим Горки – видях, че имало звезди по небето“.

– Тук, на Ливров хълм, като че ли е имало някаква постройка? – запитах Филотей. – Има следи от основи...

– Имало е каракол-караулница през турското господство. Турците, макар и вековни господари над страната ни, все са се чувствали чужденци – страхували се за съдбата си. Държали са високите места. Там са прокарвали пътища по голите върхове и са строили караколи с мазгали от всички страни на кулата, за да провират пушките през тях и гърмят. И те, турците, повече от четвърт на леточислението са ни отнели битието. Пет века свършено изгубени. Съдба...

Филотей стана.

– Да вървим – каза той.

– Да вървим.

С бавни крачки ние заслизахме към селото. След малко ние сме по главната улица. Отговаряме на поздравите. Срещат ни мъже, жени, деца. Та са с ясни лица, весели и внимателни. Облечени спретнато, пъргави, добродушни. Улицата е чиста, сякаш измита от пороен дъжд. Из простора се разнесоха ясните удари на камбанния часовник.